

ДОКЛАД

СЕКСУАЛНОТО НАСИЛИЕ В БЪЛГАРИЯ

ЗАЩИТЕНИ ЛИ СА ЛИЦАТА, ПОСТРАДАЛИ ОТ НЕГО?

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Медии, новини, електронна преса, непрекъснато тръбят и ни заливат с негативна информация на национално и международно ниво: „... Изнасилено малолетно дете ...“; „... Извършени блудствени действия с дете на три години ...“; „... Изнасилена и убита непълнолетна ...“; „... Изнасилена жена ...“; „... Пребита, изнасилена и ограбена възрастна жена ...“; ... Излъчвани национални и международни протести в защита и подкрепа на хората, преживели сексуално насилие ...

Сексуалното насилие е феномен, който съществува във всяка държава, всяко общество, всяка етническа и религиозна група. Ставайки свидетели на случващото се – преживяно сексуално насилие; извършени блудствени действия и сексуално насилие от пълнолетно лице над малолетно дете; извършени блудствени действия от биологичен родител или роднина над малолетно или непълнолетно дете; деца, склонявани към проституция; деца склонявани към порнография и изнудване чрез киберпространството ..., ни кара да си зададем въпроса: Защитени ли са всички тези хора от Закона, какви мерки са взети и какви права имат Те?

Настоящия доклад е изготвен в рамките на Проект „В защита на правата на човека“, № АСF/707 с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани – България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 година. Основната му цел е да запознае читателя със същността на сексуалното насилие, неговите видове и форми на прояви.

Докладът представлява обобщен анализ от проучване на законовата уредба в международен, европейски и национален план, свързан с нейното прилагане във връзка със защитата на деца и лица, преживели сексуално насилие. Обхваща прилаганите

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

дейно

сти като работещ механизъм на международно, европейско и национално ниво, с цел превенция и защита правата на деца и лица, преживели сексуално насилие.

Проведен е и сравнителен анализ на практиката на национално ниво, който обхваща времеви период 2018 – 2021 година, като се прави паралелно сравнение между годините – 2018/2019 година и 2020/30.06.2021 година, свързан със законовата рамка и приложима и ефективна ли е тя за хората, преживели сексуално насилие.

Основният акцент на дейността е насочен към събиране на информация, която да бъде използвана в провеждането на кампания за повишаване на осведомеността за правата на човека в сферата на защитата от сексуално насилие.

В подкрепа на това проучване, се отзоваха и съдействаха с база данни Окръжни и Районни съдилища; Окръжни и Районни прокуратури; ОД на МВР; РДСП и ДСП, намиращи се на територията на Република България.

Изказваме нашата голяма БЛАГОДАРНОСТ към тях!

II. ДЕФИНИЦИЯ за сексуално насилие от гледна точка на международните стандарти и българското законодателство

В [Римския статут на Международния наказателен съд \(МНС\)](#), е установил в член 7, че „изнасилване, сексуално робство, насилствена проституция, насилствено забременяване, насилствена стерилизация или всяка друга форма на сексуално насилие с подобна тежест“, представлява престъпление срещу човечеството. Сексуалното насилие е допълнително обяснено в Елементите на престъпленията на (МНС), които Съдът използва при тълкуването и прилагането на член 7, че сексуалното насилие е: „Акт от сексуален характер срещу едно или повече лица или е накарал такова лице или лица да участват в акт от сексуален характер чрез сила, или чрез заплахата със сила, или принуда, причинени от страх от насилие, принуда, задържане, психологическо потисничество или злоупотреба с власт, срещу такова лице или лица или друго лице, или чрез използване на принудителна среда, или неспособността на това лице, или лица да дадат действително съгласие.“

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

специалният докладчик за системно изнасилване, сексуално робство и подобни на робството практики по време на въоръжен конфликт, в доклад от 1998 г. посочва, че сексуалното насилие е „всяко насилие, физическо или психологическо, извършено чрез сексуални средства чрез насочване към сексуалността“. Това определение обхваща, както физически, така и психологически атаки, насочени към „сексуалните характеристики на дадено лице, като принуждаване на човек да се съблече гол на публично място, осакатяване на гениталиите на човек или отрязване на гърдите на жената“. Определението на специалния докладчик също така се отнася до ситуации, „в които две жертви са принудени да извършват сексуални действия една на друга или да се нараняват взаимно по сексуален начин“.

Според Конвенцията на ООН, свързана с правата на детето, **сексуално насилие** представлява всеки акт на принуда за осъществяване на сексуален акт или заплаха по време на сексуалния акт.

Световната здравна организация (СЗО) в своята World Report за насилието и здравето през 2002 година, определя **сексуално насилие** като: „Всеки сексуален акт, нежелани сексуални коментари или аванси, или действия в движение, или не е определено друго срещу сексуалността на лицето, използващо принуда, от всяко лице, независимо от връзката му с жертвата, във всяка обстановка, включително, но не само, дом и работа“. Дефиницията на СЗО за сексуално насилие включва, но не се ограничава до изнасилване, което се дефинира като физическо принудително или по друг начин принудително проникване на вулвата или ануса с помощта на пенис, други части на тялото или предмет. Сексуалното насилие се състои в целенасочено действие, чието намерение често е да нанесе тежко унижение на жертвите и да унижи човешкото достойнство. В случаите, когато други са принудени да наблюдават актове на сексуално насилие, такива действия целят сплашване на по-голямата общност. Други действия, включени в сексуалното насилие, са различни форми на сексуални посегателства, като принудителен контакт между устата и пениса, вулвата или ануса. Сексуалното насилие може да включва принудителен контакт между устата и пениса, вулвата или ануса или действия, които не включват физически контакт между жертвата

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

и

извършителя – например сексуален тормоз, заплахи и надничане.

Сексуалното насилие е сериозно нарушение на правата на детето и може да доведе до значителна физическа и психологическа травма на жертвата. Проучване на СЗО от 2002 година информира, че 223 милиона деца са били жертви на сексуално насилие, включващо физически контакт. Въпреки това, поради чувствителността на въпроса и тенденцията на престъплението да остане скрито. Истинската цифра вероятно ще бъде много по-висока. Момчетата са по-чести мишени за сексуално насилие от момчетата. Проучването на СЗО установи, че 150 милиона момчета са били малтретирани в сравнение със 73 милиона момчета. Други източници също стигат до заключението, че момчетата са изправени пред по-голям риск от сексуално насилие, включително проституция.

Различни международни и европейски източници сочат:

Сексуалното насилие по време на мир и ситуации на въоръжени конфликти е широко разпространено и се счита за едно от най-травматичните, широко разпространени и най-често срещаните нарушения, от които страдат човешките същества. Това е сериозен проблем за общественото здраве и правата на човека и има дълбоко краткосрочно и дългосрочно въздействие върху физическото и психическото здраве. Въпреки, че жените и момчетата страдат непропорционално от този вид насилие, това може да хрумне на всеки на всяка възраст. Това също е акт на насилие, който може да бъде извършен от родители, настойници, познати и непознати, както и от интимни партньори. Сексуалното насилие рядко е престъпление от страст. Това е агресивен акт, който често има за цел да изрази власт и господство над жертвата.

Сексуалното насилие включва също физическо и психологическо насилие, насочено срещу сексуалността на дадено лице, включително нежелани коментари или аванси, или действия на трафик, като принудителна [проституция](#) или [сексуално робство](#).

Сексуалното насилие над деца е форма на [насилие над деца](#). То включва тормоз и изнасилване, както и използването на деца в проституция или порнография.

Сексуалното насилие е по-скоро насилствен, агресивен и враждебен акт,

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

който

има за цел да унижи, доминира, унижи, тероризира и контролира жертвата.

Сексуалното насилие се отнася до всеки сексуален акт или опит за извършване на сексуален акт, или нежелани сексуални коментари, или действия за трафик, които са насочени срещу сексуалността на дадено лице, използвайки принуда от всеки, независимо от връзката му с жертвата, във всяка среда, включително в къщи и на работа.

Сексуалното насилие включва извършване или опит за извършване на сексуален контакт без взаимно съгласие, действия от сексуално естество, невключващи осъществяване на контакт – като воайорство или сексуален тормоз – извършени без взаимно съгласие, актове на сексуален трафик, извършени срещу лице, което няма възможност да ги приеме или откаже, както и онлайн експлоатация.

Сексуално насилие/посегателство е въвличането на дете в сексуални действия, които то не разбира напълно и за които няма капацитет да даде съгласието си да участва, поради когнитивната си незрялост и млада възраст. Сексуално насилие е и всяко действие, което включва участието на дете под 14 години и има сексуален характер. Всяко разголване на детето; опипване/галене на детето в интимните за него зони; подканване на детето да опипва възрастен или друго дете в тези зони; игра с половите органи; целуване на детето по сексуален начин, използването на неуместен език, който има сексуална конотация или подтиква детето към сексуални действия; склоняване на детето към игри със сексуален характер или имитирането на сексуален акт, или въвличането на дете в създаването на порнографски материали, или пък снабдяването на детето с такива, се категоризира като сексуално насилие.

Сексуалното насилие е акт, при който един или повече хора използват физическа сила, авторитетната си позиция или позицията си на доверие за създаване на интимна емоционална връзка с дете и използване на детето за сексуално удовлетворение със или без неговото съгласие. Сексуалното насилие включва галене на сексуални зони на детето (гениталии, гърди, бедра), изнасилване, проникващ анален или орален секс, принудителна мастурбация, удряне по гениталиите, принудително

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

прост

итуиране, принудителна порнография, въвличане в сексуални отношения с други лица. (Обикновено насилника използва физически и емоционални средства, за да принуди жертвата да участва в насилствени сексуални действия).

За сексуална злоупотреба говорим и тогава, когато едно дете е свръхстимулирано със сексуално съдържание несъответно за възрастта му – гледа порнографски филми, наблюдава секс между родители или други възрастни.

Сексуалната експлоатация на деца с цел облагодетелстване, представлява сексуално насилие на възрастен върху дете, съпроводено от плащане в брой или по друг начин на детето или на трето лице. Сексуалната експлоатация и малтретирането на деца обхващат редица престъпления като сексуални отношения с деца под/чрез принуда, детска проституция, детска порнография. Детските бракове също се квалифицират като сексуално насилие поради факта, че по дефиниция поне един от брачните партньори все още не е достигнал физическа, интелектуална и емоционална зрялост и следователно не е имал възможност да изрази пълно и ясно съгласие за сключване на брак.

III. ФОРМИ НА ПРОЯВЛЕНИЕ И ВИДОВЕ СЕКСУАЛНО НАСИЛИЕ

I. Форми на прояви на сексуалното насилие

1.1. Изнасилване - насилствена сексуална пенетрация, извършена въпреки желанието на жертвата. Насилникът и жертвата могат да бъдат от всеки пол. За изнасилване се смятат и случаите, при които жертвата е неспособна да даде съгласие поради наличие на умствена изостаналост, психоза, променено съзнание (например поради употреба на наркотици, алкохол или медикаменти), поради сън или наличие на заболяване. Според статистиките в много повече от случаите насилникът е от близкото обкръжение на жертвата или поне я познава и само в малък процент от случаите това е непознат.

1.2. Изнасилването е терминът, който е свързан с принудителен/принуден полов акт. Изнасилването може да се определи като сексуално проникване без съгласие, макар и леко, на която и да е част от тялото на жертвата със полов орган, или

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

на

аналния, или гениталния отвор на жертвата с някакъв предмет или друга част от тялото. Нашествието е извършено със сила или чрез заплаха със сила или принуда, като например това, причинено от страх от насилие, принуда, задържане, психологическо потисничество или злоупотреба с власт, срещу такова лице или друго лице, или чрез използване на принудителна среда, или извършени срещу лице, което не е в състояние да даде истинско съгласие. Изнасилването представлява насилствено сексуално проникване във влагалището или ануса на жертвата, извършена против нейното желание. Според тази дефиниция насилника и жертвата могат да бъдат от всеки пол. Също така за изнасилване се смятат случаите, при които жертвата е неспособна да даде съгласие поради наличие на умствена изостаналост, психоза, променено съзнание (при употреба на наркотици, алкохол или медикаменти), при наличие на заболяване.

1.3. Брачно изнасилване: Сексуално сношение, наложено на жена от нейния съпруг, съзнателно против нейната воля.

1.4. Блудството е такова сексуално насилие над дете, при което не се осъществява проникване (например докосване на гърдите, гениталиите на жертвата, мастурбация). В по-големия процент от случаите малките деца стават жертва именно на такава злоупотреба.

1.5. Инцест са всички сексуални отношения между кръвни родственици или между отговорен за грижите възрастен и дете (например между пастрок и дъщеря, както и вуйчо, чичо и т.н). Важно особеност на инцестните отношения е, че при тях има злоупотреба с доверие от страна на човекът, който би трябвало да е грижещ се за детето, а той влиза в ролята на насилник. При инцеста се „прегазва“ табуто и това поражда сериозни психологични и социални последици. Според някои изследвания между една четвърт и една трета от всички момичета са имали епизод на сексуално насилие в една или друга форма с възрастен мъж. Момчетата по-рядко стават жертви на инцест в рамките на семействата си. Два са основните механизми за въвличане в сексуална злоупотреба и насилие – единият предполага употреба на физическа сила и заплаха, а другият – съблазняване и злоупотреба с доверието. Децата и в двата случая

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

прежи

взават силни емоции и са дълбоко наранени, въпреки че не всеки път това е външно изразено и видимо. Децата, жертви на сексуално насилие обикновено се опасяват да съобщят, на когото и да било за това. В единият случай от страх за живота и здравето си, а в другия от мисълта, че стават предатели на човекът, който им е доверил специално отношение.

1.6. Насилие от интимен партньор се състои от модел на насилствено и принудително поведение, включително физически, сексуални и психологически атаки, както и икономическа принуда, от настоящ или бивш интимен партньор. Може да се появи в хетеросексуални или еднополови връзки и не изисква сексуални отношения. Garcia-Moreno et al (2005) определят насилието от интимния партньор като „поведение в интимна връзка, което причинява физическа, сексуална или психологическа вреда, включително физическа агресия, сексуална принуда и психологическа злоупотреба и контролиращо поведение“.

1.7. Кибернасилието и кибертормозът се осъществяват в дигитална среда. Включват създаване и разпространение на обидни, заплашителни и подигравателни снимки и текстови съобщения, които уронват достойнството на детето или го унижават. Може да става дума за снимането на дете с мобилен телефон и разпространяването на снимки или видеозапис без негово съгласие, кражба на самоличност/профили, обиди, разпространение на слухове в социалните мрежи и др. Тези действия са изключително травматизиращи, защото запечатват и популяризират акта на насилие.

IV. ЗАКОНОВА УРЕДБА – МЕЖДУНАРОДНА, ЕВРОПЕЙСКА, НАЦИОНАЛНА

1. МЕЖДУНАРОДНА ЗАКОНОВА УРЕДБА

Терминът **международна рамка за сексуално насилие** се отнася до колекцията от международни правни инструменти – като договори, конвенции, протоколи, съдебна практика, декларации, резолюции и препоръки– разработени през 20-ти и 21-ви век за справяне с проблема със сексуалното насилие. Рамката се стреми да установи и признае правото на всички човешки същества (особено, но не само на

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

ЖЕНИ

е) да не изпитват сексуално насилие, да предотвратяват извършването на сексуално насилие, когато е възможно, да наказват извършителите на сексуално насилие и да предоставят грижи за жертвите на сексуално насилие. Стандартите, определени от тази рамка, са предназначени да бъдат приети и приложени от правителствата по целия свят, за да защитят своите граждани срещу сексуално насилие.

След 1945 г. голям брой инструменти, са установили правила, стандарти и норми за защита на жертвите на сексуални престъпления. Те включват [Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените](#) (CEDAW, Обединените нации 1979 г.); на [Виенската декларация и програма за действие](#) (ООН юни 1993); [Декларация за премахване на насилието срещу жени](#) (Обединените нации, декември 1993 г.); на [Международната конвенция за предотвратяване, наказване и премахване на насилието срещу жените](#); на [Протокола към Африканската харта за правата на човека и народите относно правата на жените в Африка \(Мапуто Протокол\)](#), ([Африканския съюз](#) 2003 г.), както и на [Конвенцията за предотвратяване и борба с насилието срещу жени и домашното насилие \(Истанбулския конгрес\)](#), ([Съвета на Европа](#) 2011 г.).

Полученият, непрекъснато нарастващ корпус от [международно хуманитарно право](#) (МХП) категорично забранява сексуалното насилие във всички въоръжени конфликти, а [международното право за правата на човека](#) (МППЧ) и [международното обичайно право](#) (МОП) го забраняват категорично по всяко време. МХП гарантира, че жените са защитени чрез двустепенен подход, като са обхванати от общи (равна закрила като мъжете) и специфични защити.

В [устава](#) на [Международния наказателен съд](#) (МНС) изрично включва изнасилване и други форми на сексуално насилие в списъка на [военни престъпления](#) и следователно признава сексуалното насилие като тежко нарушение на международното хуманитарно право и на [Женевските конвенции](#).

Съветът за сигурност на ООН, [ECOSOC](#) и [Комисията на ООН по правата на човека](#) не вземат предвид естеството на конфликта по отношение на защитата на жените по време на война. Три доклада на генералния секретар на ООН и пет

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

резол

юции на Съвета за сигурност на ООН се занимават конкретно със сексуалното насилие. [Резолюция 1888](#) (2009 г.) на [Съвета за сигурност на ООН](#) създаде по-специално Службата на специалния представител на генералния секретар за сексуалното насилие в конфликт (SRSG-SVC). Въпреки строгите забрани на международното право, механизмите за прилагане срещу сексуалното насилие са крехки или не съществуват в много части на света.

[Изнасилването](#) и други форми на сексуално насилие, които представляват сериозни нарушения на международното хуманитарно право, водят до [индивидуална наказателна отговорност](#) и трябва да бъдат преследвани. Всички държави са длъжни да криминализират тези нарушения съгласно [вътрешното законодателство](#) и ефективно да разследват и преследват всеки случай на сексуално насилие.

Повечето съвременни законодателства приемат за незаконен всеки вид сексуални отношения с дете, независимо от отсъствието или наличието на съгласие на жертвата, прилагане на сила или заплахата.

2. ЕВРОПЕЙСКА ЗАКОНОВА УРЕДБА

С [ДИРЕКТИВА 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година](#) се установяват минимални правила за определянето на престъпленията и наказанията в областта на сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, детската порнография и установяването на контакт с деца за сексуални цели. С нея също така се въвеждат разпоредби с цел засилване на превенцията по отношение на тези престъпления и засилване на защитата на жертвите от тях. В Член 2 от настоящата директива се дават определения за: „Дете“, означава всяко лице на възраст под 18 години; „Възраст за изразяване на съгласие за сексуални действия“, означава възрастта, под която в съответствие с националното право е забранено извършването на сексуални действия с дете; „Детска порнография“ означава: всякакъв материал, който нагледно изобразява дете, участващо в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение; всяко изображение на половите органи на дете за предимно сексуални цели; всякакъв материал, който нагледно изобразява лице,

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

което

изглежда като дете, което участва в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение, или всяко изображение на половите органи на лице, което изглежда като дете, за предимно сексуални цели; или реалистични изображения на дете, участващо в прояви на открито сексуално поведение, или реалистични изображения на половите органи на дете за предимно сексуални цели; „Детска проституция“ означава използването на дете за сексуални действия, при което се дават или обещават пари или друга форма на възнаграждение или отплата в замяна на участието на детето в сексуални действия, без значение дали това плащане, обещание или отплата са насочени към детето или към трето лице; „Порнографско представление“ означава представяне на живо, предназначено за публика, включително посредством информационни и комуникационни технологии, на: дете, участващо в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение; или половите органи на дете за предимно сексуални цели. В Член 3 от настоящата Директива се предприемат необходимите мерки от държавите членки на ЕС, за да гарантират, че умишлените деяния, свързани със склоняване на дете за сексуални цели, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, да е свидетел на сексуални действия, дори и то да не участва в тях; Склоняването за сексуални цели на дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, да е свидетел на сексуално насилие, дори и то да не участва в него; Извършването на сексуални действия с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия; Извършването на сексуални действия с дете, когато: е извършена злоупотреба с установени отношения на доверие, власт или влияние върху детето, деянията са наказуеми – лишаване от свобода за определен период от време, в зависимост от тежестта на престъплението. В Член 4 Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишлените деяния, като: Склоняването или наемането на дете за участие в порнографски представления, или извличането на печалба или експлоатирането по друг начин на дете с такава цел; Използването на принуда или сила спрямо дете с цел участие в порнографски представления или заплашването на дете с такава цел; Съзнателното присъствие на порнографски

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

предс

тавления, в които участва дете; Склоняването или наемането на дете за детска проституция или извличането на печалба, или експлоатирането по друг начин на дете с такава цел; Използването на принуда или сила спрямо дете с цел детска проституция или заплашването на дете с такава цел; Извършването на сексуални действия с дете в условията на детска проституция, са наказуеми. В Член 5 Директивата задължава Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишлените деяния, свързани с придобиването или притежанието на детска порнография; Съзнателното получаване на достъп до детска порнография посредством информационни и комуникационни технологии; Дистрибуцията, разпространението или предаването на детска порнография. Предлагащото, доставянето или осигуряването на детска порнография; Създаването на детска порнография са наказуеми, когато са извършени неправомерно. В Член 6 е засегнато установяване на контакт с деца за сексуални цели, като държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че след проява на умишлено деяние посредством информационни и комуникационни технологии, от страна на възрастен да се срещне с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, с цел извършване на някое от престъпленията, посочени в член 3, ... когато това предложение е последвано от материални действия, водещи до такава среща; Всеки опит за извършване на престъпленията, посочени в член 5, посредством информационни и комуникационни технологии от страна на възрастен чрез установяване на контакт с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, за да получи от него детска порнография, изобразяваща това дете е наказуемо. В Член 7 Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подбудителството или помагачеството за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6, са наказуеми. ... В Член 9 обстоятелства не са част от състава на престъпленията, посочени в членове 3—7, но Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че престъпление, извършено спрямо дете в особено уязвимо положение, например с дете с умствено или физическо увреждане, в положение на зависимост или в състояние на

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

физич

еска или умствена неспособност; престъплението е извършено от член на семейството, от лице, което съжителства с детето, или от лице, което е злоупотребило с установени отношения на доверие или власт; престъплението е извършено от няколко лица, които са действали заедно; престъплението е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност (12) извършителят вече е осъждан за престъпления от същия характер; извършителят умишлено или по непредпазливост е застрашил живота на детето; или престъплението включва тежка проява на насилие или е причинило значителна вреда на детето, е наказуемо. ... В Член 15 Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че разследването и наказателното преследване на престъпленията, посочени в членове 3—7, не зависят от съобщаване или обвинение от страна на жертвата или неин представител и че наказателното производство може да продължи, дори ако съответното лице се откаже от твърденията си; да направят възможно наказателното преследване на престъпленията, посочени в член 3 и член 4, и на всяко тежко престъпление, посочено в член 5, ... когато е била използвана детска порнография по смисъла на член 2, ... през достатъчен срок след навършване на пълнолетие от страна на жертвата, като този срок е съобразен с тежестта на въпросното престъпление; Да гарантират, че лицата, звената или службите, отговорни за разследването или наказателното преследване на престъпленията, посочени в членове 3—7, разполагат с ефективни инструменти за разследване, като например използваните в случаи, свързани с организираната престъпност или с други тежки престъпления; Да дадат възможност на разследващите звена или служби да се опитат да установят самоличността на жертвите на престъпленията, посочени в членове 3—7, по-специално чрез анализиране на материали, съдържащи детска порнография, като снимки и аудиовизуални записи, предавани или предоставяни чрез информационни и комуникационни технологии. ... В Член 19 Държавите-членки предприемат необходими мерки, чрез които да осигурят помощ и подкрепа на жертвите преди и по време на наказателното производство, както и в рамките на подходящ срок след приключването му, за да им се предостави

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

ВЪЗМО

жност да упражняват правата, установени в Рамково решение 2001/220/ПВР и в настоящата директива. Държавите-членки предприемат по-специално необходимите стъпки, за да осигурят защита на децата, които съобщават за случаи на насилие в тяхното семейство; Да гарантират, че помощта и подкрепата за дете жертва не зависи от неговото желание да сътрудничи на наказателното разследване, наказателното преследване или по време на съдебната фаза на наказателното производство; Да гарантират, че конкретните действия за оказване на помощ и подкрепа на децата жертви, за да могат те да се ползват от правата си по настоящата директива, се предприемат след индивидуална оценка на особените обстоятелства на всяко отделно дете жертва, като се отчитат надлежно мнението, нуждите и опасенията на детето; Децата жертви на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, се считат за особено уязвими жертви съгласно член 2, параграф 2, член 8, параграф 4 и член 14, параграф 1 от Рамково решение 2001/220/ПВР и когато това е необходимо и възможно, държавите-членки предприемат мерки за оказване на помощ и подкрепа на семейството на детето жертва при упражняването на правата му по настоящата директива, когато семейството се намира на територията на държавите-членки. По-конкретно, когато това е необходимо и възможно, държавите-членки прилагат член 4 от Рамково решение 2001/220/ПВР по отношение на семейството на детето жертва. Член 20 засяга защита на децата жертви в наказателното разследване и производство: Държавите-членки се задължават да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в наказателното разследване и производство компетентните органи назначават специален представител на детето жертва, когато според националното право носителите на родителски права са лишени от възможността да представляват детето в резултат на конфликт на интереси между тях и детето жертва или когато детето не е придружено или е разделено от семейството; Децата жертви незабавно получават достъп до правни консултации и до процесуално представителство, включително с цел търсене на обезщетение. Когато жертвата няма достатъчно финансови средства, правните консултации и процесуалното представителство са безплатни; да гарантират, че при наказателно разследване, свързано с някое от

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

прест

ъпленията, посочени в членове 3—7: Разпитите на децата жертви се провеждат без неоснователно забавяне след съобщаването на фактите на компетентните органи; при необходимост разпитите на децата жертви се провеждат в помещения, предназначени или приспособени за тази цел; разпитите на децата жертви се провеждат от специалисти, специално обучени за тази цел, или посредством такива специалисти; Ако е възможно и целесъобразно, всички разпити на детето жертва се извършват от едни и същи лица; Броят на разпитите е ограничен до възможния минимум и те се провеждат само доколкото това е необходимо за целите на наказателното разследване и производство; Детето жертва може да бъде придружено от законния си представител или, ако е целесъобразно, от възрастен по избор на детето, освен ако не е взето обосновано решение за противното по отношение на това лице; При наказателно разследване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, всички разпити на детето жертва, или когато това е уместно — на детето свидетел, могат да бъдат записвани аудиовизуално и тези аудиовизуални записи на разпитите, могат да бъдат използвани като доказателство в съдебната фаза на наказателното производство в съответствие с правилата на тяхното национално право; Да гарантират, че в съдебната фаза на наказателно производство, свързано с някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, може да бъде разпоредено: изслушването да се проведе при закрити врати; Детето жертва да може да бъде изслушано в съдебната зала, без то да присъства, по-специално чрез използване на подходящи комуникационни технологии; Да защитят неприкосновеността на личния живот, самоличността и образа на децата жертви и да попречат на публичното разпространяване на всякаква информация, която може да доведе до разкриване на тяхната самоличност. Член 21 се отнася за приетите мерки срещу рекламирането на възможности за насилие и за туризъм с цел секс с деца. Член 22 се отнася до програмите или мерки за превантивна намеса. В Член 23 е засегната превенцията. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, например чрез образование и обучение, с цел възпиране и намаляване на търсенето, което поощрява различните форми на сексуална експлоатация на деца; предприемат подходящи действия, включително чрез интернет, като информационни кампании и

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

кампа

нии за повишаване на осведомеността за проблема, програми за научни изследвания и образователни програми, когато е уместно — в сътрудничество със съответните организации на гражданското общество и други заинтересовани страни, с цел да се повиши осведомеността и да се намали рискът за децата да станат жертви на сексуално насилие или експлоатация; Да насърчават редовното обучение на служителите, за които е вероятно да влязат в контакт с деца жертви на сексуално насилие или експлоатация, включително полицейските служители на предна линия, което да ги направи способни да определят децата жертви и потенциалните деца жертви на сексуално насилие или експлоатация и да работят с тях. Член 24 е свързан с програми или мерки за намеса на доброволна основа в хода на наказателно производство или след него: Тези програми или мерки са достъпни по всяко време на наказателното производство, във или извън местата за лишаване от свобода в съответствие с националното право. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят наличието на ефективни програми или мерки за намеса с цел предотвратяване или свеждане до минимум на рисковете от повтаряне на престъпленията от сексуален характер срещу деца. Програмите отговарят на конкретните нужди, свързани с развитието на децата, които извършват сексуални престъпления. Достъп до тези програми имат лицата, срещу които е образувано наказателно производство за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, при условия, които нито нарушават, нито противоречат на правото на защита или изискванията за справедлив и безпристрастен процес, и по-специално при надлежно зачитане на принципа на презумпцията за невиновност; както и лицата, осъдени за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7. Лицата са напълно информирани за основанията за предложението; са съгласни да участват в програмите или мерките при пълно познаване на фактите; могат да откажат и, ако са осъдени лица, биват информирани за възможните последици от такъв отказ. В Член 25 се засягат мерките срещу уебсайтове, съдържащи или разпространяващи детска порнография. В него Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират бързото премахване на интернет страници, съдържащи или разпространяващи детска

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

порно

графия, които са хоствани на тяхна територия, и полагат усилия да постигнат премахването на такива страници, хоствани извън тяхна територия; да блокират достъпа до интернет страници, които съдържат или чрез които се разпространява детска порнография, на потребители на интернет на тяхна територия. Тези мерки трябва да бъдат установени посредством прозрачни процедури и да осигуряват подходящи гаранции, най-вече за да се гарантира, че ограничението е необходимо и пропорционално и че потребителите са уведомени за причините за това ограничение. Тези гаранции включват и възможност за съдебна защита. ...

С ДИРЕКТИВАТА 2012/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 октомври 2012 година, се установяват минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (наричана по-нататък „Директивата за жертвите на престъпления“ или „Директивата“) беше приета съгласно член 82, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). В нея се определят набор от правила за жертвите на престъпления, както и съответните задължения на държавите членки.

Директивата за жертвите на престъпления е основният инструмент на равнище ЕС, който се прилага за всички жертви на престъпления. Тя е крайъгълният камък на политиката на ЕС за правата на жертвите.

Целта на Директивата е да се гарантира, че всички жертви на престъпления получават подходяща информация, подкрепа и защита и могат да участват в наказателното производство. Съгласно Директивата жертвите са признати за такива и се третират с уважение, тактичност, разбиране, професионализъм и без никаква дискриминация от всички участници, които са в контакт с тях. Специално внимание следва да се обръща на жертвите със специфични нужди с оглед на тяхната защита от вторично виктимизиране, отмъщение или сплашване. Такива жертви трябва също така да имат достъп до специализирани услуги за подкрепа. Освен това в Директивата се изисква, когато жертвата е дете, от първостепенно значение да бъде висшият интерес на детето.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

Д

Директивата се прилага за всички жертви без дискриминация, независимо от техния статут на пребиваване. Прилага се във всички наказателни производства, които се провеждат в държава — членка на ЕС, независимо от това кога и къде е извършено престъплението.

В Директивата се определят правата на жертвите: право на информация, право да разбират и да бъдат разбирани, право на достъп до подкрепа и защита в съответствие с техните индивидуални нужди, както и набор от процесуални права.

Директива 2012/29/ЕС обръща внимание на връзката на престъплението с нарушаването на индивидуалните права на жертвите. Това поставя жертвата в центъра на всички действия, които трябва да бъдат предприети с цел облекчаване на положението ѝ, независимо от отнасянето към лицето, извършило престъплението. Директивата предлага определение на понятието „жертва“. Жертвата е на първо място лицето, което е пряко пострадало от престъпление: „физическо лице, което е претърпяло вреди, включително физическо, душевно или емоционално страдание или икономическа вреда, които са пряка последица от престъпление“. Жертва е и лице, което е пострадало косвено от престъплението: то е причинило смъртта на негов близък – член на семейството (чл.2, т.1, б.а и б. б). Съгласно Директивата, законодателството трябва да признае (да уреди статут) жертвите на престъпления, като отнасянето към тях трябва да бъде с „уважение, тактичност и професионализъм без никаква дискриминация...“. Директивата налага и въвеждане на гаранции за индивидуален подход към жертвата: „...да се вземат предвид личните обстоятелства и непосредствени нужди, възраст, пол, евентуални увреждания и зрялост. Директива 2012/29/ЕС, Преамбюл, § 11 включва: Част 1 Индивидуална оценка на дете, жертва или свидетел на престъпление; 1. 2 жертвите на престъпления, като същевременно се зачита напълно физическата, психическата и моралната им неприкосновеност.“. Особено важно е изискването да се осигурят гаранции срещу „... вторично и повторно виктимизиране, ... сплашване и ... отмъщение“, както и за получаване от жертвата на „...подходяща подкрепа за по-бързо възстановяване и достатъчен достъп до правосъдие.“

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

В

лязла е в сила на 15.11.2012 г. и е трябвало да бъде въведена /транспонирана чрез съответни разпоредби в българското законодателство до 16.11.2015 година.

Конвенция на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (член 7: подготовка на специалистите; член 12 и член 13: съобщаване; член 14: рехабилитация; член 31: права в наказателното производство – информиране, участие и специална защита при изслушване, включително обстановка, еднократност и други; представителство и правна помощ; защита на личните данни; защита срещу ревиктимизация). Всички тези актове отразяват разнообразяването и развиването на различни опасни посегателства срещу децата – срещу тяхното сексуално развитие, здраве и образование, свобода и неприкосновеност. Отчитайки особено опасните последици от тези посегателства за детето и обществото, международните организации (ООН и СЕ) създават един каталог от права на детето жертва, който трябва да бъде въведен и изпълняван в държавите членки. Като цяло тези актове предлагат по-висок стандарт на защита на децата жертви от Директива 2012/29/ЕС. Европейското право също се развива в тази посока и в Преамбюла на Директивата са изброени основните актове, които държавите членки са длъжни да въведат в специално законодателство. Това са Директива 2011/99/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно европейската заповед за защита, с който се създава механизъм за взаимното признаване на мерки за защита по наказателни дела между държавите членки; Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и в Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография. Според европейския законодател, в последните се разглеждат, *inter alia*, специфичните потребности на определени категории жертви на трафика на хора, сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца и детската порнография. Поради това, Директива 2012/29/ЕС не засяга техните по-широкообхватни разпоредби.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

ДИРЕКТИВАТА 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 14 юли 2021 година, относно временна дерогация от някои разпоредби на ДИРЕКТИВАТА 2002/58/ЕО по отношение на използването на технологии от доставчици на междуличностни съобщителни услуги без номера за обработване на лични и други данни за целите на борбата с онлайн сексуалното насилие над деца. С настоящия регламент се определят временни и строго ограничени правила, които представляват дерогация от някои задължения, предвидени в Директива 2002/58/ЕО, с единствената цел да се даде възможност на доставчиците на някои междуличностни съобщителни услуги без номерà (наричани по-нататък „доставчиците“) да използват, без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, специални технологии за обработване на лични и други данни до степента, строго необходима за откриване на онлайн сексуално насилие над деца в своите услуги, докладването му и премахването от услугите им на онлайн материалите, съдържащи сексуално насилие над деца. В Член 2 са засегнати определения, свързани с: „онлайн материал, съдържащ сексуално насилие над деца“ означава: детска порнография съгласно определението в член 2, буква в) от Директива 2011/93/ЕС; порнографско представление съгласно определението в член 2, буква д) от Директива 2011/93/ЕС; „установяване на контакт с деца“ означава всяко умишлено деяние, което представлява престъпление съгласно член 6 от Директива 2011/93/ЕС; „онлайн сексуално насилие над деца“ означава онлайн материал, съдържащ сексуално насилие над деца и установяване на контакт с деца. В Член 3 е приложно поле на дерогацията, което е свързано с обработването на: строго необходимо за използването на специална технология единствено с цел откриване и премахване на онлайн материали, съдържащи сексуално насилие над деца, и докладването им на правоприлагащите органи и на организациите, действащи в обществен интерес срещу сексуалното насилие над деца, както и за откриването на установяване на контакт с деца и докладването му на правоприлагащите органи или на организациите, действащи в обществен интерес срещу сексуалното насилие над деца; Технологиите, използвани за целта, от настоящия параграф, са в съответствие с актуалното технологично равнище в сектора, и водят до най-ниска степен на намесителство в неприкосновеността на личния

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

ЖИВОТ

, включително по отношение на принципа на защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране, както е посочено в член 25 от Регламент (ЕС) 2016/679, и доколкото се използват за сканиране на текст в съобщения, те не са в състояние да изведат същността на съдържанието на съобщенията, а само да откриват модели, които сочат възможно онлайн сексуално насилие над деца; ... Доставчиците гарантират, че на правоприлагащите органи или организациите, действащи в обществен интерес срещу сексуалното насилие над деца, не се докладва за онлайн материали, за които все още не е установено, че съдържат сексуално насилие над деца или установяване на контакт с деца, без предварително потвърждение от човек; ... до 3 февруари 2022 г. и до 31 януари всяка година след това публикуват и предоставят на компетентния надзорен орган и на Комисията доклад относно обработването на лични данни съгласно настоящия регламент, включително: вида и обема на обработените данни; конкретното основание за обработването съгласно Регламент (ЕС) 2016/679; Броя на идентифицираните случаи на онлайн сексуално насилие над деца, като се прави разграничение между онлайн материали, съдържащи сексуално насилие над деца, и установяване на контакт с деца; Когато бъде идентифицирано предполагаемо сексуално насилие над деца, данните за съдържанието и свързаните данни за трафика, които са обработени за целта и личните данни, генерирани при подобно обработване, се съхраняват по сигурен начин единствено за целите на: незабавно докладване на предполагаемото онлайн сексуално насилие над деца на компетентните правоприлагащи и съдебни органи или на организациите, действащи в обществен интерес срещу сексуалното насилие над деца; блокиране на профила или спиране или прекратяване на предоставянето на услугата на съответния потребител; създаване на уникален, неконвертируем цифров подпис („хеш“) за данни, които надеждно са идентифицирани като онлайн материали, съдържащи сексуално насилие над деца; осигуряване на възможност на съответния потребител да потърси правна защита от доставчика или да се възползва от административно производство по обжалване или от правни средства за защита по въпроси, свързани с предполагаемото онлайн сексуално насилие над деца. ... Член 8 е свързан със статистически данни, от които: До 3 август

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

2022

г. и ежегодно след това държавите членки правят обществено достойствие и представят на Комисията доклади със статистически данни относно следното: общия брой на докладите при откриване на онлайн сексуално насилие над деца, предоставени от доставчици и организации, действащи в обществен интерес срещу сексуалното насилие над деца, на компетентните национални правоприлагащи органи, като се прави разграничение, когато има подобна информация, между абсолютния брой случаи и случаите, докладвани няколко пъти, и вида на доставчика, в чиято услуга е открито онлайн сексуалното насилие над деца; L 274/50 ВГ Официален вестник на Европейския съюз 30.7.2021 г.; броя на децата, идентифицирани чрез действия съгласно член 3, с разбивка по пол; броя на осъдените извършители. Комисията обобщава статистическите данни, посочени в параграф 1 от настоящия член, и ги взема предвид, когато подготвя доклада за изпълнението съгласно член 9.

3. БЪЛГАРСКА ЗАКОНОВА УРЕДБА

Водещите Законодателства, които са действащи в България са Наказателен кодекс (НК); Наказателно-процесуален кодекс (НПК); Конвенция за правата на детето (КПД); Закона за лицата и семейството (ЗЛС); Закон за закрила на детето (ЗЗД); Правилник за прилагане закона за закрила на детето (ППЗЗД); Закона за правната помощ (ЗПП) и други.

Прави впечатление, че международните инструменти отделят внимание, както на сексуалната експлоатация на деца, така и на сексуалното насилие, като използват общ термин „сексуално посегателство“ за всякакъв вид сексуален тормоз на деца.

Конвенция за правата на детето (КПД), която е в сила за България от 1991 г., защитава децата от всички форми на сексуална експлоатация и насилие, отвличане, търговия и трафик, както и всякаква друга форма на експлоатация и на жестоко и нечовешко отношение. Ключовия принцип в Конвенцията е за защита на най-добрите интереси на детето. Основните текстове, свързани със защита на най-добрия интерес на детето са член 3 и член 39 от Конвенцията на ООН. Член 34 от КПД изисква от държавите-членки да защитават децата срещу „всички форми на сексуална

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

експл

оатация и сексуално насилие”, включително подбуждане или принуждаване на дете да се занимава, с каквато и да е незаконна сексуална дейност, експлоатация на деца с цел проституция или друга незаконна сексуална практика и експлоатация на деца с цел производство на порнографски представления и материали.

Във факултативния протокол към КПД относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография (Ратифициран със закон, приет от 39-то Народно събрание на 31.10.2001 г. - ДВ, бр. 97 от 13.11.2001 г, в сила от 18.01.2002 година). Той е единственият универсален договор по отношение на сексуалната експлоатация на деца. Протоколът криминализира определени актове, свързани с продажбата на деца, детската проституция и детската порнография, включително опита, съучастието и участието в такива. Той не обхваща обстойно и подробно въпроси като съдебни процедури, съобразени с децата, въпреки че постановява минималните стандарти на закрила на деца жертви в наказателно производство. Предвижда правото на жертвите да претендират за компенсации. Член 8 от Факултативния протокол изисква от държавите да предприемат подходящи мерки, за да защитят правата и интересите на децата-жертви на практики, забранени по този протокол, на всички фази на наказателното производство.

В Конвенцията относно забраната и незабавни действия за ликвидирането на най-тежките форми на детски труд (1999 година) на Международната организация на труда (МОТ) в дефиницията на най-тежките форми на детски труд е включено „използването, предоставянето или предлагането на дете за проституция, за производство на порнография или порнографски изяви”.

Европейска социална харта (Съвет на Европа, 1961г., преработена през 1996 година) предвижда специална закрила за децата и младежите срещу физическа и морална опасност, като постановява, че правителствата ще предприемат подходящи и необходими мерки за защита на децата и младежите срещу липсата на грижи, насилие и експлоатация.

Европейският комитет за социални права тълкува разпоредбите на Хартата като право на децата за защита срещу всички форми на сексуална експлоатация, по-

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

точно

въвличане в „секс индустрията“. Комитетът формулира дефиниции за детска проституция, детска порнография и трафик на деца с цел сексуална експлоатация, както и необходимостта от криминализиране на всички тези форми на експлоатация, когато детето е под 18-годишна възраст.

Конвенция за престъпления в кибернетичното пространство (Съвет на Европа, 2001 година) съдържа конкретна разпоредба, която криминализира детската порнография при употреба на компютърна система.

В действащия Наказателния кодекс (НК) в раздел VIII - „Разврат“ подробно са разгледани наказанията от член 149 до член 159, свързани с действия, накърняващи човешките права и достойнства. В Член 149 е отразено, че който извърши действие с цел да възбуди или удовлетвори полово желание без съвкупление по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, се наказва за блудство с лишаване от свобода от една до шест години. За блудство наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, когато е извършено: чрез употреба на сила или заплашване; чрез привеждане на пострадалия в безпомощно състояние; чрез използване на безпомощното състояние на пострадалия; чрез използване на положение на зависимост или надзор; по отношение на лице, което се занимава с проституция. Когато деянието по предходните алинеи е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години. За блудство наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години. За блудство наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години: ако е блудствано с две или повече малолетни лица; ако е причинена тежка телесна повреда или е последвал опит за самоубийство; ако представлява опасен рецидив; (нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) ако представлява особено тежък случай. Член 150 описва извърши действие с цел да възбуди или удовлетвори полово желание без съвкупление по отношение на лице, навършило 14-годишна възраст, чрез употреба на сила или заплашване, чрез използване на безпомощното му състояние или чрез привеждането му в такова състояние или чрез използване на положение на зависимост или надзор, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години. Наказанието по алинея 1 се налага и на онзи, който извърши деянието по алинея 1 по отношение на непълнолетно

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

лице,

което се занимава с проституция. (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 2, изм. и доп. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по алинея 1 е извършено по отношение на лице, което не разбира свойството или значението на извършеното, или деянието представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години. Член 151 се отнася до лица, (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) които са се съвзкупили с лице, ненавършило 14-годишна възраст, доколкото извършеното не съставлява престъпление по член 152, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години. (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по алинея 1 е извършено: чрез използване на положение на зависимост или надзор; по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция; от две или повече лица, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години. (Нова - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по алинея 1 е извършено с непълнолетно лице чрез използване на положение на зависимост или надзор, наказанието е лишаване от свобода от една до пет години. (4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който се съвзкупи с лице, навършило 14-годишна възраст, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода до пет години. В Член 152 се казва, че който се съвзкупи с лице от женски пол: лишено от възможност за самоотбрана, и то без негово съгласие; като го принуди към това със сила или заплашване; като го приведе в безпомощно състояние, се наказва за изнасилване с лишаване от свобода от две до осем години. За изнасилване наказанието е лишаване от свобода от три до десет години; (изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако изнасилената не е навършила осемнадесет години; ако тя е низходяща сродница; (нова - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) ако е извършено повторно. (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) За изнасилване наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години: ако е извършено от две или повече лица; ако е причинена средна телесна повреда; ако е последвал опит за самоубийство; (нова - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако е извършено с цел въвличане в последващи развратни действия или проституция;

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

(пред
ишна т. 4 - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) ако представлява опасен рецидив. (Изм. -
ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) За изнасилване
наказанието е лишаване от свобода от десет до двадесет години: ако изнасилената не е
навършила четиринадесет години; ако е причинена тежка телесна повреда; ако е
последвало самоубийство; ако представлява особено тежък случай. Член 153 се отнася
до (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който се съвкупи с друго лице,
като го принуди към това чрез използване на служебната му или материална
зависимост от него, се наказва с лишаване от свобода до три години. Член 154 е
свързан със съвкупление между възходящи и низходящи, между братя и сестри и
между осиновители и осиновени се наказва с лишаване от свобода до три години. Член
154 а обхваща изменения от предишен текст (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишен
текст на чл. 154а, изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) - който извърши блудствени действия
или съвкупление с непълнолетно лице, което се занимава с проституция, се наказва с
лишаване от свобода до три години. (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по
алинея 1 е извършено повторно или от две или повече лица, наказанието е лишаване от
свобода от една до пет години. Член 155 обхваща измененията, свързани с (Изм. - ДВ,
бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр.
62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 75 от
2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който склонява друго лице към проституция или
свожда към блудствени действия или съвкупление, се наказва с лишаване от свобода до
три години и глоба от хиляда до три хиляди лева. (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. -
ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който
предоставя систематически помещение на различни лица за полови сношения или за
блудствени действия се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба от
хиляда до пет хиляди лева. (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.,
изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Когато деянията по алинея 1 и 2 са
извършени с користна цел, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години
и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева. (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. -
ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който склони или принуди друго лице към

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

употр

еба на наркотични вещества или техни аналози с цел проституиране, съвкупление, блудствени действия или извършване на полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години и с глоба от десет хиляди до петдесет хиляди лева. (Нова - ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Когато деянието по алинея 1- 4 е извършено: от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група; по отношение на лице, ненавършило 18 години, или невменяем; по отношение на две или повече лица; повторно; при условията на опасен рецидив, наказанието в случаите по алинея 1 и 2 е лишаване от свобода от две до осем години и глоба от пет хиляди до петнадесет хиляди лева, в случаите по алинея 3 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет и пет хиляди лева, а в случаите по алинея 4 - лишаване от свобода от десет до двадесет години и глоба от сто хиляди до триста хиляди лева. (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна алинея 4 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., отм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.); (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 5 - ДВ, бр. 21 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 26 от 2004 г., в сила от 01.01.2004 г., отм. - ДВ, бр. 103 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.). Член 155а (Нов - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин предоставя или събира информация за лице, ненавършило 18-годишна възраст, за да се установи контакт с него за извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, проституция, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години и с глоба от пет хиляди до десет хиляди лева. Наказанието по алинея 1 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин установи контакт с лице, ненавършило 14-годишна възраст, с цел извършване на блудствено действие, съвкупление, полово сношение, за създаване на порнографски материал или за участие в порнографско представление. Член 155б (1) (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., предишен

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

текст

на чл. 155б, изм. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Който склонява лице, ненавършило 14-годишна възраст, да участва или да наблюдава действителни, виртуални или симулирани полови сношения между лица от еднакъв или различен пол или похотливо показване на човешки полови органи, содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, се наказва с лишаване от свобода до пет години. (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Когато деянието по алинея 1 е извършено: чрез употреба на сила или заплашване; чрез използване на положение на зависимост или надзор; от две или повече лица, сговорили се предварително; повторно, наказанието е лишаване от свобода от две до десет години. Член 155в (Нов - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който чрез употреба на сила или заплашване, или чрез използване на положение на зависимост или надзор склонява непълнолетно лице да участва в действително, виртуално или симулирано блудствено действие, съвкупление, полово сношение, включително содомия, мастурбация, сексуален садизъм или мазохизъм, както и за похотливо показване на човешки полови органи, се наказва с лишаване от свобода до пет години. Член 156 (Изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Който отвлече друго лице с цел да бъде предоставено за развратни действия се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и с глоба до хиляда лева. (2) (Нова - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години, когато: отвлеченото лице не е навършило 18 години; отвлеченото лице е предоставено за развратни действия, или отвлечането е с цел лицето да бъде предоставено за развратни действия извън границите на страната. (3) (Нова - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г.) Наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева, когато: деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група; отвлеченото лице е предоставено за развратни действия извън границите на страната; деянието представлява опасен рецидив. Член 157 (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, като употреби

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

за

това сила или заплашване или използва положение на зависимост или надзор, както и с лице, лишено от възможност за самоотбрана, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години. (2) Когато деянието по алинея 1 е извършено по отношение на непълнолетно лице, което се занимава с проституция, наказанието е лишаване от свобода от три до десет години. (3) Когато деянието по алинея 1 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години. (4) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, ненавършило 14-годишна възраст, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години. (5) Когато деянието по алинея 4 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, което се занимава с проституция, наказанието е от две до осем години. (6) Който извърши полово сношение или действия на полово удовлетворение с лице от същия пол, навършило 14-годишна възраст, което не разбира свойството или значението на извършеното, се наказва с лишаване от свобода от две до шест години. (7) Когато деянието по алинея 1- 6 представлява особено тежък случай, наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години. Член 158 (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., отм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.). Член 158а (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) (1) Който по какъвто и да е начин набира, подпомага или използва лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода до шест години. (2) Който принуждава лице, ненавършило 18-годишна възраст, или група от такива лица да участва в порнографско представление, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години. (3) Когато деянието по алинея 1 или 2 е извършено по отношение на лице, ненавършило 14-годишна възраст, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години. (4) Когато от деянието е получена имотна облага, наказанието е: в случаите по алинея 1 или 2 - лишаване от свобода от две до осем години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева; в случаите по алинея 3 - лишаване от свобода от три до десет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева. (5) Който наблюдава порнографско представление, в което участва лице, ненавършило 18-годишна възраст,

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

се

наказва с лишаване от свобода до три години. Член 158б (Нов - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) За престъпление по чл. 149 - 157 или чл. 158а съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7. Член 159 (Изм. - ДВ, бр. 28 от 1982 г., в сила от 01.07.1982 г., изм. - ДВ, бр. 10 от 1993 г., изм. - ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 92 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Който създава, излага, представя, излъчва, предлага, продава, дава под наем или по друг начин разпространява порнографски материал, се наказва с лишаване от свобода до една година и глоба от хиляда до три хиляди лева. (2) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2007 г., доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който разпространява чрез информационна или съобщителна технология или по друг подобен начин порнографски материал, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба от хиляда до три хиляди лева. (3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Който излага, представя, предлага, продава, дава под наем или по друг начин разпространява порнографски материал на лице, ненавършило 16 години, се наказва с лишаване от свобода до три години и глоба до пет хиляди лева. (4) (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., в сила от 13.10.2006 г., предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) За деянието по алинея 1 - 3 наказанието е лишаване от свобода до шест години и глоба до осем хиляди лева, когато: за създаването на порнографския материал е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова; за създаването на порнографския материал е използвано лице, което не разбира свойството или значението на извършеното; е извършено от две или повече лица; е извършено повторно. (5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г.) Когато деянието по алинея 1-4 е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, наказанието е лишаване от свобода от две до осем години и глоба до десет хиляди лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца. (6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 38 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Който държи или набавя за себе си или за друго чрез информационна или съобщителна технология или по друг начин порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18 години, или лице, което изглежда като

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

такова

, се наказва с лишаване от свобода до една година и с глоба до две хиляди лева. (7) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Наказанието по алинея 6 се налага и на онзи, който чрез информационна или съобщителна технология съзнателно осъществи достъп до порнографски материал, за създаването на който е използвано лице, ненавършило 18-годишна възраст, или лице, което изглежда като такова. (8) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) В случаите по алинея 1-7 съдът може да наложи и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 6 или 7. (9) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 38 от 2007 г., предишна ал. 7 - ДВ, бр. 74 от 2015 г.) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, а ако липсва или е отчужден, се присъжда неговата равностойност.

В действащия Наказателно-процесуален кодекс (НПК) процесуалното положение на пострадалото дете е уредено оскъдно. Следва да се посочи, че статута на детето като пострадали не се различава твърде много от статута на възрастния пострадали. С оглед правата на детето като пострадали, прави впечатление, че са общи, независимо от неговата възраст, както и правата на децата в качеството им на пострадали. В член 75, алинея 1 от НПК е посочено, че пострадали е лицето, което е претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението. Когато едно лице, включително дете, е пострадали от престъпление, неговите права възникват още на фазата на досъдебното производство. Правата на пострадали в досъдебното производство са уредени в член 75 от НПК и те са следните: Член 75. В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник. С последното изменение на НПК, обнародвано в ДВ брой 32 от 2010 година, в сила от 28.05.2010 година се разширяват правата на пострадалият, като в член 75, алинея 1 се предвижда правото му да прави искания, бележки и възражения. Освен това с новата алинея 2 на член 75 е установено

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

задъл

жение на органа, образувал производството, да уведоми пострадалия, което е действителна гаранция за упражняване на правата му в наказателния процес.

Във фазата на съдебното производство правата на пострадалия включват участието му като частен обвинител за престъпления, които се преследват по общия ред в случаите, когато пострадалия е претърпял имуществени и неимуществени вреди. За участието на пострадалия като частен обвинител в съдебното производство е необходимо да се подаде молба – устна или писмена, съдържаща данни за лицето, което я подава и обстоятелствата, на които се основава. Следва да се отбележи, че за една част от престъпленията, посочени в член 161 от НК наказателното производство се образува само по тѣжба на пострадалия, т.е. ако такава не бъде подадена по реда и в сроковете на НПК от пострадалия, няма да се образува наказателно производство и деецът ще остане ненаказан.

Децата често стават жертва на престъпления, които се преследват именно по тѣжба на пострадалия, като в много случаи извършителите са техните родители или техните близки. Такива престъпления са телесните повреди. Когато леките и средни телесни повреди на детето са причинени от родители и от братя и сестри наказателното преследване се възбужда по тѣжба на пострадалия. Това важи и за тежките телесни повреди, причинени по непредпазливост или поради незнание или немарливо изпълнение на занятие или друга правно регламентирана дейност. В случаите, когато става дума за такова престъпление, което се преследва по тѣжба на пострадалия, пострадалият може да повдига и поддържа обвинение пред съда като частен тѣжител. Той подава тѣжба, която трябва да бъде писмена и да съдържа данни за подателя, за лицето, срещу което се подава и за обстоятелствата на престъплението в шестмесечен срок от деня, в който пострадалият е узнал за извършване на престъплението или от деня, в който е получил съобщение, че досъдебното производство е прекратено поради това, че се преследва по тѣжба на пострадалия. Във всички случаи пострадалият може да предяви граждански иск в съдебното производство за обезщетение за вредите и да участва в наказателния процес като граждански ищец или да предяви самостоятелен иск за обезщетение за вредите по реда на Гражданския процесуален кодекс. Когато

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

гражд

анският иск се предявява в рамките на наказателния процес, това става с устна или писмена молба, подадена най-късно до започване на съдебното следствие пред първоинстанционния съд, в която се посочват трите имена на гражданския ищец и на лицето, срещу което се предявява иска, наказателното дело, по което се подава, престъплението, от което са причинени вредите и характерът и размерът на вредите, за които се иска обезщетение. В изложението до тук беше направен преглед на правата на пострадалия в наказателния процес общо.

V. ПАКТИКА – МЕЖДУНАРОДНА, ЕВРОПЕЙСКА, НАЦИОНАЛНА

Сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, включително детската порнография, представляват сериозни нарушения на основните права на децата, тяхната закрила и грижи, необходими за тяхното благоденствие, както е предвидено в Конвенцията на ООН за правата на детето от 1989 г. и в Хартата на основните права на Европейския съюз.

Спрямо тежките форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца следва да се прилагат ефективни, пропорционални и възпиращи наказания. Това се отнася и до различните форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца, които са улеснени от използването на информационните и комуникационните технологии, като установяването на контакт с деца чрез интернет за сексуални цели. Установяването на такъв контакт с деца за сексуални цели е заплаха, която има особени характеристики, тъй като интернет осигурява безпрецедентна анонимност на потребителите, така те могат да прикрият истинската си самоличност и лични характеристики, като например тяхната възраст.

Новоприетата Стратегия на ЕС за борба със сексуалната злоупотреба с деца от 28.07.2020 година, предоставя рамка за цялостен отговор на тези престъпления в тяхната онлайн и офлайн форма.

Съветът на Европа изчислява, че в Европа едно от пет деца става жертва на някаква форма на сексуално насилие. Сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца могат да приемат различни форми и те могат да възникнат както онлайн

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

(напр

имер принуждаване на дете да се занимава със сексуални дейности чрез предаване на живо или обмен на материали за сексуално насилие на деца онлайн), така и офлайн (напр. извършване на сексуални дейности с дете или склоняване на дете да участва в детска проституция).

Когато злоупотребата се записва и споделя, онлайн вредата продължава. Жертвите трябва да живеят със знанието, че изображения и видеоклипове на престъпленията, показващи най-тежките моменти от живота им, се разпространяват и всеки, включително техните приятели или роднини, може да ги види.

Все по-масовото развитие на дигиталния свят улеснява създаването на глобален пазар на материали за сексуално насилие над деца. През последните няколко години се наблюдава драматично увеличаване на съобщенията за сексуално насилие над деца онлайн във връзка с ЕС (например изображения, разменени в ЕС, жертви в ЕС и т.н.): от 23 000 през 2010 г. до над 725 000 през 2019 г., което включва повече от 3 милиона изображения и видеоклипове.

Подобно драматично увеличение се отчита и в световен мащаб: от 1 милион отчетени сигнали през 2010 година до почти 17 милиона през 2019 година, които включват близо 70 милиона изображения и видеоклипове. Докладите сочат, че ЕС се е превърнал в най-големия хъб от материали за сексуално насилие над деца в световен мащаб (от повече от половината през 2016 г. на повече от две трети през 2019 г.) .

Борбата срещу сексуалното насилие над деца е приоритет за ЕС. Европейският парламент и Съветът на Европа призовават за по-нататъшни конкретни действия. Подобни призови са отправяни в световен мащаб в множество форуми, включително от медиите, тъй като стана ясно, че светът като цяло губи битката срещу тези престъпления и не успява ефективно да защити правото на всяко дете да живее свободно от насилие, ето защо ЕС трябва да преоцени и засили своите усилия.

Целта на тази новоприета стратегия е да осигури ефективен отговор на равнище ЕС на борбата срещу сексуалното насилие над деца. Той предоставя рамка за разработване на силен и всеобхватен отговор на тези престъпления, както в тяхната онлайн, така и офлайн форма. Той определя осем инициативи за прилагане и

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

разраб

отване на правилната правна рамка, засилване на отговора на правоприлагането и катализиране на координирани действия на много заинтересовани страни във връзка с превенцията, разследването и помощта на жертвите. В инициативите се използват всички налични инструменти на равнище ЕС, както по отношение на материалното законодателство на ЕС, така и по отношение на финансирането и сътрудничеството. Планирано е стратегията да бъде приложена през следващите пет години (2020-2025).

Сред ключовите инициативи за прилагане и разработване на подходяща правна рамка в борбата срещу сексуалната злоупотреба с деца, са засилването на отговора от правоприлагащите органи и координация на превенцията, разследването и оказването на помощ на жертвите.

Важен момент продължава да бъде гарантирането на пълното прилагане на действащото законодателство – Директивата за сексуалното насилие над деца е първият всеобхватен правен инструмент на ЕС, установяващ минимални правила относно определянето на престъпленията и санкциите.

Освен материалното и процесуалното наказателно право, директивата изисква също така държавите-членки да въведат обширни административни (т.е. незаконодателни) мерки, като например обмен на криминални досиета между държавите-членки чрез Европейската информационна система за съдимост (ECRIS) като част на скрининга за предварително набиране на длъжности, включващи директни и редовни контакти с деца, или обучение на професионалисти, които вероятно ще влязат в контакт с деца, жертви на сексуално насилие. Тези мерки изискват участието и координацията на множество участници от различни области на управление (например правоприлагане, здравеопазване, образование, социални услуги, органи за закрила на детето, съдебната система и юридическите специалисти), както и частни субекти (например индустрия и гражданско общество).

Комисията ще продължава да работи в тясно сътрудничество с държавите-членки, за да разреши приоритетно всички останали въпроси и да гарантира пълно прилагане и пълно спазване на законодателството.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

В

допълнение към Директивата за сексуалното насилие над деца, на равнище ЕС има множество законодателни инструменти, които подкрепят и формират борбата срещу сексуалното насилие над деца, по-специално що се отнася до ролята, която частният сектор играе за предотвратяване и борба със сексуалното насилие над деца.

Предложението на Комисията за регламент относно поверителността и електронните комуникации, понастоящем обсъждан от Европейския парламент и Съвета, ще актуализира правната рамка и ще замени директивата за електронната поверителност.

Комисията има амбицията да започне като приоритет проучване за идентифициране на законодателни пропуски в прилагането, най-добрите практики и приоритетни действия на равнище ЕС, като оценява: дали настоящото законодателство на ЕС решава въпросите, заради които е поставено; и дали има нови проблеми във връзка с тези престъпления, които настоящото законодателство разглежда само частично или изобщо не разглежда.

До края на 2020 година Комисията ще започне обширно проучване за идентифициране на законодателни пропуски, най-добрите практики и приоритетните действия на равнище ЕС в борбата срещу сексуалното насилие над деца онлайн и офлайн.

В стратегията заложена и целта за укрепване на усилията за правоприлагане на национално и на европейско ниво – Европол ще създаде център за иновации и лаборатория, а Комисията ще предостави финансиране, за да улесни развитието на националния капацитет, за да бъде в крак с технологичното развитие и да осигури ефективен отговор на правоприлагащите органи срещу тези престъпления.

Сред ключовите действия на Комисията е да започне незабавно да подготвя мрежа за превенция на равнище ЕС, за да улесни обмена на най-добри практики и да подкрепи държавите-членки при въвеждането на използвани, строго оценявани и ефективни мерки за превенция за намаляване на разпространението на сексуално насилие над деца в ЕС.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

К

омисията ще започне работа за създаване на европейски център за предотвратяване и противодействие на сексуалното насилие над деца въз основа на задълбочено проучване и оценка на въздействието. Центърът ще предоставя цялостна подкрепа на държавите-членки в борбата срещу сексуалното насилие над деца, онлайн и офлайн, като гарантира координация за максимално ефективно използване на ресурсите и избягване на дублирането на усилията.

Сред ключовите цели на новоприетата стратегия на ЕС за борбата срещу сексуалната злоупотреба над деца е и подобряването на защитата на децата в световен мащаб чрез многостранно сътрудничество. Един от начините за повишаване на глобалните стандарти за защита на децата срещу сексуално насилие е чрез насърчаване на сътрудничеството между много заинтересовани страни чрез глобалния алианс WePROTECT и чрез специално финансиране.

Тринадесет държави-членки на ЕС са въвели телефонна линия за помощ 116 006 в ЕС за всички жертви на престъпления и само няколко държави членки имат специализирани телефонни линии за помощ за жертвите на насилие от страна на интимния партньор. Телефонните линии за помощ са изключително важен канал за получаване на подкрепа.

В България Национална телефонната линия за подкрепа на деца, жертва на насилие е 116 111, както и Националната телефонна линия - 112.

В Наказателно-процесуалния кодекс в България има разпоредби, които се отнасят до правата на малолетните и непълнолетни пострадали от престъпления. В тази връзка на първо място ще се спра на разпоредбите на член 101 от НПК. Според разпоредбата на член 101, алинея 1 от НПК когато интересите на малолетния или непълнолетен пострадал и неговия родител, настойник или попечител са противоречиви, съответният орган му назначава особен представител – адвокат. Съгласно алинея 3 на член 101 от НПК особения представител участва в наказателното производство като повереник. Тази разпоредба следва да намери приложение във всички случаи, когато извършителят на престъплението е родител на ненавършили пълнолетие пострадал или във връзка с извършеното по отношение на детето

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

прест

ъпление има други обстоятелства, даващи основание да се приеме, че са налице противоречиви интереси между детето и този, който по закон го представлява в процеса или дава съгласие за действията му – родител, настойник или попечител. Голяма част от сексуалните злоупотреби с деца се извършват в семейна среда. За да реализират правата, които имат като пострадали, е назначаването на особен представител по реда на член 101 от НПК. Съгласно разпоредбите на Закона за лицата и семейството лица, които не са навършили 14-години са малолетни и вместо тях от тяхно име правни действия извършват техните законни представители – родители и настойници. Член 4 от Закона за лицата и семейството казва, че лицата от 14 до 18 годишна възраст са непълнолетни и извършват правните действия лично и със съгласието на техните родители и попечители. В разгледаната по-горе хипотеза при противоречие в интересите на децата и техните родители, респективно настойници и попечители, следва да се стигне до назначаване на особен представител, който да участва в наказателния процес като техен повереник и да извършва правните действия от тяхно име, респ. да дава съгласие. Нормата на член 101 от НПК е императивна и задължава съответните органи на досъдебното производство или съд да назначат особен представител на детето. Това става по реда на Закона за правната помощ, който урежда правната помощ по наказателни, граждански и административни дела пред всички съдебни инстанции – член 1 посочва, че правната помощ по този закон се осъществява от адвокати и се финансира от държавата. В случаите на образувано досъдебно или съдебно производство с участие на дете, имащо противоречиви интереси с тези на родителите, правната помощ е тази, посочена в член 21, точка 3 от Закона за правната помощ – процесуално представителство. То се изпраща незабавно на Адвокатския съвет за определяне на адвокат от Националния регистър за правна помощ. Няма пречка молбата за предоставяне на правна помощ да бъде отправена до органа, който ръководи процесуалните действия и от съответната дирекция „Социално подпомагане” по настоящия адрес на детето. Това правомощие следва от разпоредбата на член 15, алинея 8 от Закона за закрила на детето, съгласно която детето има право на правна помощ във всички производства, засягащи негови права или интереси. Член 21,

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

алине

я 1, точка 10 от Закона за закрила на детето изрично е овластил дирекция „Социално подпомагане“ да сигнализира при нужда полицията, прокуратурата и съда, които са длъжни да предприемат незабавни действия за защита на децата, в случая защита на правото им по член 101 от НПК. Трябва да се отбележи, че правната помощ по член 101 от НПК е от категорията на задължителните, предвидена в член 15, алинея 8 от Закона за закрила на детето, при която адвокатското възнаграждение е за сметка на държавата. По този начин ще се стигне до назначаване на особен представител на пострадалото дете в досъдебното и съдебно производство, чрез който детето ще може да упражни предоставените му от закона права при противоречие на интересите му с тези на неговите родители. За пълнота на изложението искам да обърна внимание и на още една възможност за осигуряване на правна помощ. В член 21, точка 1 и точка 2 от Закона за правната помощ са уредени други два вида правна помощ: 1. консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело и 2. подготовка на документи за завеждане на дело. Тези два вида правна помощ се предоставят съгласно член 22, алинея 1 от ЗПП на лицата, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане и на лица, настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги. Предвидена е възможност в член 22, алинея 2 от същия закон тези два вида правна помощ да се предоставят и на приемно семейство или на семейство на роднини или близки, при които е настанено дете по реда на Закона за закрила на детето. Обстоятелствата по алинея 1 и алинея 2 се удостоверяват със заповедта на Директора на дирекция „Социално подпомагане“, съответно с решението на съда за настаняване на детето. Искането за предоставяне на тези два вида правна помощ се отправя до Председателя на Националното бюро за правна помощ, който взема решение в 14 дневен срок от представяне на посочените по-горе документи. Неговият отказ за предоставяне на правна помощ се обжалва по реда на Административно-процесуалния кодекс. Освен посочените до тук права на пострадалия, в частност на пострадалото от престъпление дете следва да се акцентира на разпоредбата на член 67 от НПК, която е нова и

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

отлич

ава действащия режим от предходния. В член 67 от НПК е установена забрана за доближаване до пострадалия. Забрана за доближаване до пострадалия Член 67, (1) По предложение на прокурора със съгласие на пострадалия или по искане на пострадалия съответният първоинстанционен съд може да забрани на обвиняемия да доближава непосредствено пострадалия. (2) Съдът разглежда незабавно предложението или молбата в открито заседание с изслушване на прокурора, обвиняемия и пострадалия. Определението на съда е окончателно. (3) Забраната отпада след приключване на делото с влязла в сила присъда или когато производството бъде прекратено на друго основание. (4) Пострадалият по всяко време може да поиска от съда отмяна на забраната. Съдът се произнася по реда на алинея 2. Доколкото на самия пострадали е предоставена възможност да поиска налагане на забрана на обвиняемия да го доближава, в случаите, когато пострадалият е дете, такова искане може да бъде направено и от съответната Дирекция „Социално подпомагане“ отново въз основа на правомощията, предоставени ѝ от Закона за закрила на детето, посочени по-горе. За съжаление следва да се посочи, че разпоредбата на член 67 от НПК не е снабдена нито с процедура за установяване на нарушението ѝ, нито със санкции за него. Друга процесуална възможност, предоставена на ненавършилите пълнолетие деца, пострадали от престъпление, е установена в член 51 от НПК, според който когато пострадалият поради непълнолетие или физически или психически недостатъци не може да защити своите права и законни интереси, прокурорът може да предяви граждански иск в негова полза. В НПК се съдържат особени правила за разпит на малолетни и непълнолетни свидетели (член 140). При разпита на малолетен свидетел не се осъществява предупреждение за отговорността по член 290 НК, тъй като предвид възрастта им тези лица не носят наказателна отговорност. На малолетния обаче изрично се разяснява необходимостта да даде правдиви показания (член 140, ал. 4 от НПК). ЗИД на НПК включва изменение на текстовете на член 140, ал. 5 и член 280, ал. 6, които влизат в сила на 05.11.2017 г. и дават възможност разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

ВИДЕО

конференция, която в досъдебното производство се провежда в присъствие на съдия. Основните правила за защита на свидетелите в наказателното производство са регламентирани в НПК. Съществува и по-разширен режим за защита на всички лица, намиращи се в опасност по повод провеждането на наказателно производство. Този режим е установен със ЗЗЛЗВНП. Мерките по посочения закон се прилагат, ако застрашените не могат да бъдат защитени като свидетели по реда на НПК. Към момента на изготвянето на анализа е приет Закон за изменение и допълнение на НПК, като промените влизат в сила от 05.11.2017 г. ЗИД на НПК включва изменение на текстовете на член 140, алинея 5 и член 280, алинея 6, което дава възможност разпит на малолетен и непълнолетен свидетел в страната да се извърши при вземане на мерки за избягване на контакт с обвиняемия, включително в специално оборудвани помещения или чрез видеоконференция, която в досъдебното производство се провежда в присъствие на съдия. Тук следва да се отбележи, че съгласно член 19 от Директивата, където е уредено да се избягва контакт между жертвата и извършителя на престъпление и да се извършва разпит в специални помещения, на практика напълно се изключва възможността да се използва очната ставка като допустим доказателствен способ. В този смисъл е необходимо да има изрична разпоредба в НПК, която да указва, че очната ставка е недопустима в случаите на деца, пострадали от насилие. Тези правила са относими към правилата за разпит на малолетен свидетел, независимо дали той има специфични нужди от защита. Терминът „специфични нужди от защита“ е допълнен и определен в Допълнителните разпоредби, като се казва, че такива „биха били налице, когато е необходимо прилагане на допълнителни средства за защита от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение, емоционално или психическо страдание, включително за запазване на достойнството на пострадалите по време на разпит“. Следва да се отбележи, че с изменението на тези текстове не са транспонирани в цялост стандартите, предвидени в Директива 2012/29/ЕС. Член 22, алинея 4 предвижда, че „за децата жертви се счита, че имат специфични нужди от защита поради уязвимостта им към вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение“. В този смисъл с въведеното определение за това какво представляват

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

„спец

ифични нужди от защита“ понятието на практика се разширява и се създава едно объркване в законодателството, а в крайна сметка целта е да се транспонира Директивата в цялост, ведно с дефинициите и стандартите. За да се определи дали и до каква степен те биха могли да се ползват от специалните мерки, предвидени в членове 23 и 24, за децата жертви се прави индивидуална оценка съгласно предвиденото в параграф 1 от настоящия член. В този смисъл предложените промени не регламентират изцяло този елемент, тъй като съгласно така приетите текстове индивидуалната оценка изглежда, че се извършва под формата на експертиза (в член 144, ал. 3) и не е уредена ясно. Това означава, че извършването на индивидуална оценка на децата, пострадали от престъпление, ще се прави по преценка на съответния орган, което на свой ред поставя под въпрос прилагането на специфичните мерки за защита, тъй като необходимостта от тях няма да бъде анализирана и оценена. По отношение на правната помощ редът за предоставяне на правна помощ е приложим и по отношение на предоставяне на правна помощ на деца и на техните родители, както и на лица, на които са възложени такива функции. Такива норми се съдържат обаче не само в Закон за правната помощ (ЗПП), но също така и в Закон за закрила на детето и НПК. Закрилата на детето се осигурява чрез предоставяне на правна помощ – член 4, точка 11 от ЗЗД. Член 15 от ЗЗД регламентира правото на правна помощ на детето и жалба във всички производства, които засягат негови права или интереси и на лицата, на които са възложени родителски функции. Съгласно член 21, алинея 1 от ЗПП са регламентирани видовете правна помощ. От гледна точка на петте елемента за закрила от насилие над деца можем да заключим, че предоставянето на правна помощ е част от правото на защита на децата, пострадали от насилие, а оттам и от елемента на защита, която се предоставя на тези деца в рамките не само на наказателното производство, но и в гражданските и административни процедури. Безспорно международните стандарти за правосъдие предвиждат възможност за правна помощ за всички деца, участници в различни процедури, с които се засягат правата и интересите им, и всяко ограничение на правата им в тази посока противоречи на основните принципи за ефективно правораздаване и справедлив достъп на децата до

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

право

съдие. Следва да се има предвид, че въпреки измененията на ЗПП от 2017 година останаха много висящи въпроси, изчерпателно посочени по-горе, които все още не намират разрешение в практиката и препятстват ефективната защита на правата на децата, пострадали от насилие, в съдебните процедури. В този смисъл следва да се отбележи, че всяко лице може да подаде също така и сигнал за извършено престъпление, ако счита, че такова е налице, и при условията на член 204 от НПК съответната прокуратура може да образува досъдебно производство за престъпление от общ характер. Условието е да са налице законен повод, т.е. да е подаден сигнал и да има достатъчно данни за извършено престъпление, което се преценява от прокурора, след като се предприемат съответните действия по разследване. Подаването на сигнал до прокуратурата за образуване на наказателно производство не е в противовес с процедурата за подаване на сигнал до Дирекция „Социално подпомагане“, защото ако се установят достатъчно данни за извършено престъпление от общ характер, единствено прокуратурата има правомощие да образува досъдебно производство, влязло в сила от 01.08.2016 година.

VI. АНАЛИЗ НА ПРАКТИКАТА В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2018/2019 г. – 2020/30.06.2021 ГОДИНА

В периода 2018/2019 година – 2020/30.09.2021 година, ситуацията в България се характеризира с висок процент на извършени блудствени действия и сексуално насилието над малолетни и непълнолетни деца. Отделите „Закрила на детето” към дирекциите „Социално подпомагане” и съответните регионални дирекции „Социално подпомагане” по области съгласно българското законодателство, са оторизирани да предприемат мерки по закрила спрямо деца в риск и да работят съвместно с тях и техните семейства.

Период	Брой подадени сигнала	ПОСТРАДАЛИ			
		Малолетни		Непълнолетни	
		Момичета	Момчета	Момичета	Момчета
2018-2019 г.	449	111	43	274	21

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.

2020-30.09.2021 г.	505	183	53	239	30
--------------------	-----	-----	----	-----	----

Таблица 1 Общ брой сигнали, получени в РДСП и ДСП на национално ниво

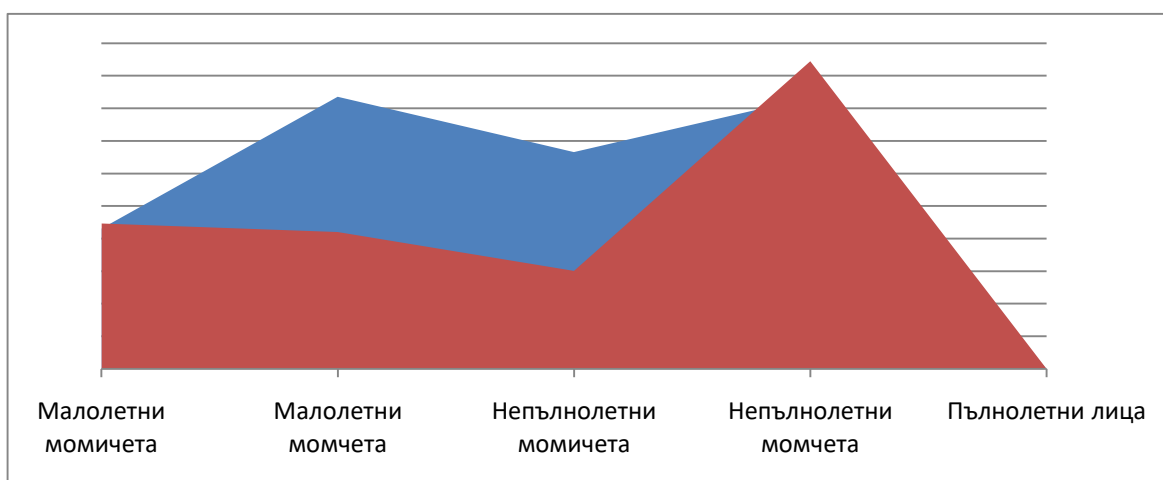
Общият брой получени сигнали в регионалните дирекции „Социално подпомагане” (РДСП) на национално ниво през 2018/2019 година, свързани със сексуално насилие са 449, като от тях 111 са малолетни момичета, 43 - малолетни момчета, 274 – непълнолетни момичета и 21 - непълнолетни момчета.

При констатирани рискове за децата от тяхна страна, случаите са подадени за работа на Районните прокуратури в съответните области, за да се предприемат съответните мерки по компетентности. Докато текат разследващите дейности, отделите „Закрила на детето” в този период от време, работят с децата и техните семейства. Във времевата рамка 2018/2019 година, са налични регистрирани и малък брой пълнолетни лица, преживели сексуално насилие.

В периода 2020/30.09.2021 година в РДСП са получени общ брой сигнали за извършени блудствени действия и сексуално насилие над деца, от които 183 са за малолетни момичета, 53 са за малолетни момчета, 239 – непълнолетни момичета и 21 – непълнолетни момчета.

Видно от данните в Таблица 1, статистиката е тревожна. В нея се наблюдава, че нараства броя на извършените престъпления, свързани със сексуално насилие и посегателства над малолетни и непълнолетни деца. По-голяма част от пострадалите деца са от ромски произход.

Областите с най-много регистрирани случаи, свързани със сексуално насилие са Русе, Бургас, Враца, Сливен, Хасково, Димитровград, Стара Загора, Велико Търново, Пловдив и София област.

Фигура 1 Процентно съотношение на броя на подадени сигнали на национално ниво към РДСП

На фигура 1 е изобразена динамиката на нарастващите престъпления, свързани със сексуалното насилие и посегателства. В червен цвят е изобразен периода 2018/2019 година, а със син цвят – периода 2020/30.09.2021 година.

Член от НК	Процент
149-150 – Блудство	19.18
151, ал. 1 – Съвкупление с малолетно лице	2.54
151, ал. 2 – Съвкупление с невменяемо лице	0.89
152 – Изнасилване	55.79
153 – Съвкупление при зависимост	2.68
154 – Съвкупление при родство	1.79
155-156 – Сводничество	9.82
155, ал. 5, т. 1	0.89
156, ал. 2, т. 3	0.89
157 – Насилствен хомосексуализъм	3.74
159 – Порнография	1.79

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

Табл

ица 2 Процентно съотношение на сексуалната престъпност във връзка с Наказателен кодекс

Съобразно текстовете, посочени в глава II, раздел VIII - „Разврат“ от Наказателния кодекс, най-висок процент се наблюдава при пострадалите от изнасилване – (чл. 152 – 55.79%); последвани от блудствени действия с малолетни - (чл. 149 - 19.18%); сводничество – (чл. 155-156 – 9.82%); хомосексуално изнасилване - (чл. 157 – 3.74%), съвкупление с малолетно лице – (чл. 151, ал. 1 – 2.54%) и порнография - (чл. 159 – 1.79%), се установява, че най-голямата престъпност е в ромските среди с активност (63.18%) и след това са българите (36.82%). Останалите престъпления, свързани със сексуално насилие, са обобщени общо в 7.14%. Обобщеното представяне на престъпленията с водещо сексуално насилие достига 92.86 %.

Порнографията - (чл. 159 – 1.79%) е ориентирана предимно към секс с партньор от другия пол; с връстник или по-млад и с по-възрастен; към секс с дете - момиче или момче и с елементи на насилие. Наблюдават се и елементи, свързани с деца, склонявани към порнография и изнудване чрез киберпространството.

При анализа на извършените престъпления със сексуален характер, съобразно текстовете от НК и характеристиките на жертвите, изобразени в Таблица 2, се установява, че водещи са престъпленията срещу малолетни и непълнолетни (71.26%), сред които изнасилването на непълнолетно момиче е най-често срещано (42.53%), следвано е от блудство с малолетно момиче (28.74%). Еднополовите престъпления (блудство и изнасилване на момче) също са представени значимо – в 18.39%, чиято нарастваща тенденция е притеснителна. Рядко деяние е опитът за изнасилване на пълнолетна (3.45%) и склоняването към проституция (1.15%). Много съществена е информацията, че блудствата с малолетни (чл. 149), най-често се извършват от непълнолетни лица. Хомосексуалните изнасилвания (чл. 157) отново най-често са извършвани от непълнолетни извършители.

Тази характеристика очертава най-съществените области за превенция и корекция – както относно извършителите, така и относно жертвите.

Изследването на отделните под категории, нямат стойност на закономерности,

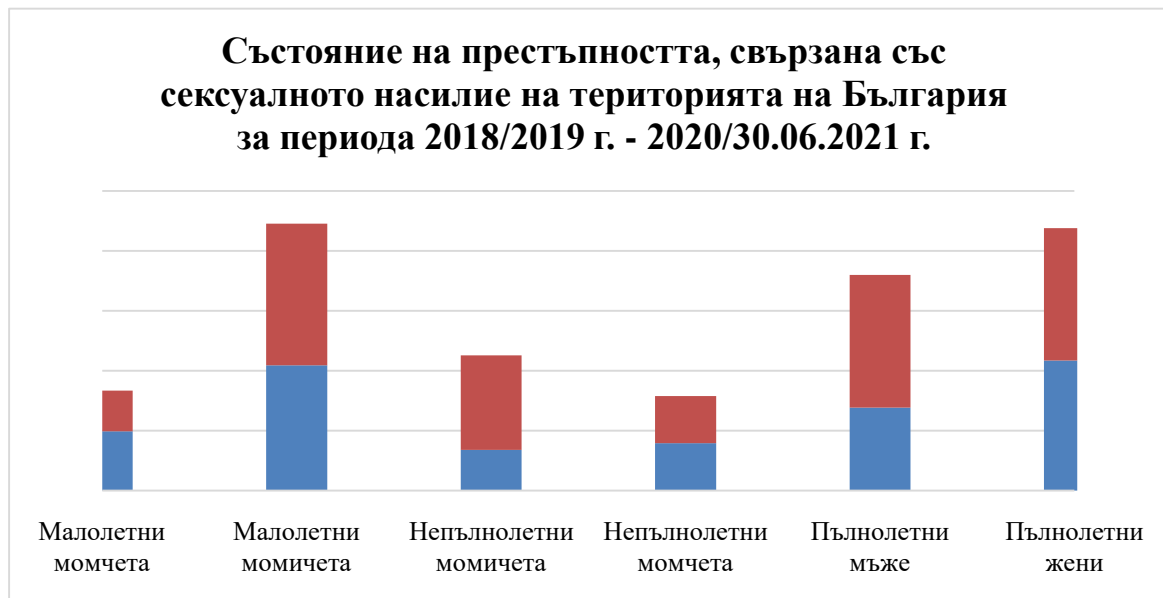
„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

НО

илюстрират тенденции, които не бива да бъдат пренебрегвани.

Период	ПОСТРАДАЛИ					
	Малолетни		Непълнолетни		Пълнолетни	
	момчета	момичета	момичета	Момчета	жени	Мъже
2018-2019 г.	3.54%	9.14%	5.37%	5.42%	1.79%	1.2%
2020-30.06.2021 г.	3.37%	5.29%	4.86%	4.43%	1.09%	1.1%

Таблица 3 Пострадали от сексуално насилие на национално ниво в общ план

Фигура 2

В Таблица 3 са изобразени в процентно съотношение общият брой на жертвите, пострадали от сексуално насилие в национален мащаб. Това са обобщени данни, предоставени от Окръжни и Районни съдилища; Окръжни и Районни прокуратури; ОД на МВР; РДСП и ДСП, намиращи се на територията на Република България.

Наблюдава се, че отново водещо за страната е, упражненото сексуалното насилие над непълнолетни лица – момичета (5.37%) и момчета (5.42%), следвано от

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

упраж

нено сексуално насилие над малолетни лица – момичета (9.14%) и момчета (3.54%) за периода 2018/2019 година.

В периода 2020 година и първото полугодие на 2021 година се наблюдава същата нарастваща тенденция, свързана със сексуалното насилие - непълнолетни лица – момичета (4.86%) и момчета (4.43%), следвано от упражнено сексуално насилие над малолетни лица – момичета (5.29%) и момчета (3.37%).

Притеснителен е процентният показател на нарастващия брой хомосексуализъм при момчетата – непълнолетни и малолетни. Наблюдава се тенденция, в която блудствени действия и изнасилване, в голяма степен са извършени от непълнолетни момчета, насочени към малолетни момчета. Броят регистрирани случаи на сексуално насилие, извършено от пълнолетни лица – мъже, насочени към непълнолетни, малолетни деца и жени, е в не по-малко съотношение. Извършителите основно са от ромски произход. Това се дължи на степента на ниската образование, просветеност и не добре развита ценностна система.

По данни на Окръжни и Районни съдилища; Окръжни и Районни прокуратури И ОД на МВР, спрямо установените престъпления, са наложени наказания и ефективни присъди. Наказанията са наложени над пълнолетни и непълнолетни лица. На този етап от време, има отворени случаи, които са в етап на изпълнение.

На Фигура 2 е изобразена графика с нарастваща динамика на престъпления, свързани със сексуалното насилие и посегателства. В син цвят е изобразен периода 2018/2019 година, а с червен цвят – периода 2020/30.06.2021 година.

Престъпленията със сексуалната злоупотреба с деца са особено трудни за предотвратяване и разкриване. Има индикации, че кризата с COVID-19 е изострила проблема, особено за децата, които живеят със своите насилници. Освен това децата прекарват повече време онлайн, отколкото преди, евентуално без надзор, което е повишен риск да влизат в контакт онлайн с потенциално опасни хора.

С изолацията на повече нарушители у дома търсенето на материали за сексуално насилие над деца се е увеличило (например с 25% в някои държави-членки

на

ЕС), което от своя страна води до увеличено търсене на нови материали и следователно до нови злоупотреби.

VII. КРИТИКИ

В международното право за правата на човека, се наблюдава, че не съществува правно обвързващ международен инструмент, който да е изрично и изключително посветен на забрана на сексуалното насилие. Има декларации, препоръки и резолюции по този въпрос на международно ниво, но механизмите за прилагане са крехки или не съществуват в много части на света.

В международните съдилища липсва единна дефиниция за сексуалното насилие. Съществуването на няколко международни правни дефиниции за изнасилване, кара човек да се чуди, дали това подкопава окончателното тълкуване на всеки съдебен форум и способността му да гарантира, че справедливостта възтържествува.

В нашето законодателство няма определение на престъплението „сексуалната злоупотреба с дете“. В Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето е посочено съдържанието на термина „сексуално насилие“ като „използване на дете за сексуално задоволяване“.

България разполага с добре развита правна и институционална рамка за превенция и реакция на насилието над деца, която в голяма степен съответства на международните стандарти. Въпреки това бяха установени редица пропуски и предизвикателства в тази област. Нормативната уредба не съдържа изрична забрана на всички форми на насилие над деца във всички видове среда.

VIII. ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРОМЯНА НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО В МЕЖДУНАРОДЕН, ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛЕН ПЛАН

Комитета на министрите на Съвета на Европа от /2001/16 за защита на децата срещу сексуална експлоатация, призовава към криминализиране на актове, които представляват сексуална експлоатация на деца, по-точно детска проституция, детска

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

порно

графия и трафик на деца с цел социална експлоатация. Тя предвижда специални мерки за децата – жертви на сексуална експлоатация по време на съдебните процедури.

Рамково решение за борба със сексуалната експлоатация на деца и детската порнография (2004/68/ПВР) на Съвета на Европейския съюз, прието през 2003 година призовава към криминализиране на тези деяния, като престъпленията, свързани с детската порнография, независимо дали включват употребата на компютърна система; криминализират се и подбуждане, съучастие, подстрекаване и опити, свързани с тези престъпления.

Необходима е задълбочена дефиниция за наблюдение на разпространението на сексуалното насилие и изучаване на тенденциите във времето. В допълнение, последователната дефиниция помага при определяне на мащаба на сексуалното насилие и помага при сравняването на проблема в демографските групи. Последователността позволява на изследователите да измерват рисковите и защитните фактори за виктимизация по еднакъв начин. Това в крайна сметка дава информация за усилията за превенция и интервенция.

Анализът предлага препоръки за подобряване на състоянието на българското законодателство и най-вече съобразяването му с международните принципи за правосъдие в областта на борбата с насилието спрямо деца, действащите международни стандарти и на българското законодателство в областта на закрилата на децата от всички форми на насилие и съвместимостта с международните изисквания, както и на основа на извършения преглед на международната и вътрешната нормативна уредба.

Необходимо е да се предвиди в НПК и в Закона за закрила на детето специализация на съдебния състав, който разглежда дела с участието на деца в наказателните, гражданските и административните процедури. Специализацията би следвало да обхваща не само съдебния състав, но и полицаи и прокурори, адвокати, както и всички, които имат досег с детето в рамките на производство, с което се засягат негови права и интереси. В рамките на необходимостта от специализация е необходимо да се обърне особено внимание и на специалното образование, което би следвало да

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

имат

социалните работници, и това да бъде законодателно уредено. Заедно с това необходимо е да се приемат разпоредби в ЗЗД или ППЗЗД, които да уреждат, че лицето, което участва и изготвя социален доклад в съдебното производство, трябва да бъде същото лице, което да участва и при представянето му в самото съдебно заседание. Ограничението, което член 15 на ЗЗД въвежда, като предвижда задължително изслушване на детето, което е навършило 10-годишна възраст, не съответства на международните стандарти. Изискването решението за изслушване на дете на по-ниска възраст да се мотивира изрично на практика води до това, че съдебните и административните органи в повечето случаи избират да не изслушат детето. Доколкото възрастовата граница от 10 години изглежда произволна, с оглед на факта, че в КПД правото на изразяване на мнение не е обвързано с конкретна възраст, както и с оглед защитата на интересите на детето, е добре да се помисли за законодателна промяна на член 15 ЗЗД в посока отпадане на това ограничение. Последните изменения на НПК в член 75а и 75б предвиждат само правна възможност (при необходимост) да се извършва индивидуална оценка и възможност да се определят специални мерки за защита в досъдебното и съдебното производство. Директива 2012/29/ЕС указва изрично задължение да се изготви индивидуална оценка на най-ранния възможен етап в наказателната процедура, когато пострадалият е дете, тъй като децата винаги имат специална нужда от защита, и не прави разграничение между детето в качеството му на свидетел и пострадал.

Необходимо е и препоръчваме да се регламентира извършването на индивидуална оценка на малолетния и непълнолетния свидетел и пострадал от престъпление, за да се съобразят изискванията на международните стандарти за правораздаване по случаи с участието на деца.

За пострадалото от престъпление дете не е предвидена нито една хипотеза на задължително участие на повереник – по аналогия с правото на непълнолетния обвиняем/ подсъдим. Не е предвидена и възможност за безплатна правна помощ за децата, пострадали от престъпления, на досъдебното производство, тъй като едва в съдебната фаза детето, пострадало от престъпление, може да се конституира като

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

часте

н обвинител за престъпления от общ характер, частен тъжител – за престъпления от частен характер, или граждански ищец и да стане страна. Едва тогава по ЗПП е предвидена безплатна правна помощ.

Необходима е и се препоръчва и промяна на ЗПП, тъй като към настоящия момент член 23 ЗПП предвижда хипотеза за безплатна правна помощ единствено за непълнолетните обвиняеми и подсъдими и за страните в наказателни дела, които обаче получават безплатна правна помощ при определени предпоставки. Детето, пострадало от престъпление, на досъдебната фаза все още не е конституирано като страна в наказателния процес и съответно НПК не предвижда задължителна адвокатска защита.

В този смисъл препоръчително е да бъде изменен ЗПП в частта му за предоставяне на безплатна правна помощ и на непълнолетни и малолетни, пострадали от престъпления, още на досъдебната фаза.

Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (СЕ 201) е подписана от България на 26.10.2007 година. Основните цели на конвенцията са превенцията и борбата срещу сексуалната експлоатация и сексуалното насилие над деца и закрила на правата на децата-жертви. С резолюция 2005/20 на Икономическия и социален съвет на ООН на 22 юли 2005 г. са приети насоките относно правораздаването по въпроси, свързани с деца, които са жертви или свидетели на престъпления. Този документ детайлизира и интерпретира основните принципи на Конвенцията за правата на детето в случаите, когато то е участник в наказателен процес. Насоките на практика не са ново право, задължително за държавите-членки на ООН, а представляват изясняване на смисъла на установени норми и стандарти. В тях е развит ключовия принцип за защита на най-добрите интереси на детето. Посланията, които се съдържат в насоките и които са по-тясно свързани с наказателното производство и с необходимите промени в българските закони и практика са, че детето е равностоен участник в наказателния процес и не може да бъде пренебрегвано и подценявано, както и че наказателното правосъдие трябва да се промени, за да се пригоди към спецификата на детето, участващо в процеса. Особено значение в насоките се придава на материалните условия – осигуряване на

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“

специ

ализирани стаи за разпит на деца и други подходящи мерки, улесняващи даването на показания – използването на видеозапис и други.

Промяната на законите няма да изкорени изнасилването, но е решаваща стъпка по пътя. То изпраща мощно послание за това, в какво общество искаме да живеем. Тоест общество, в което няма изнасилвания и където сексуалната автономия и телесната цялост на всеки се уважават и ценят.

Реформирането на закона може да бъде фундаментална отправна точка за промяна на поведението и нагласите, но също така трябва да бъде придружено от съгласувани усилия за оспорване на широко разпространените вредни митове за изнасилване и стереотипи за пола.

Борбата срещу сексуалното насилие над деца трябва да се води на много фронтове, включително от обществото като цяло. Истински напредък може да бъде постигнат само когато се засили работата във връзка с предотвратяване, докладване, сезиране, разследване, защита и идентификация, лечение и последващи действия във всеки отделен случай. Социалните служби, здравните специалисти, изследователите, преподавателите, съдебната система, правоприлагането, децата, семействата, неправителствените организации, медиите и обществото имат своята роля при истински мултидисциплинарен подход с много заинтересовани страни.

10.12.2021 г.,

гр. Пазарджик

Изготвил:

Галя Стоенчева

Експерт – Психолог

Фондация „Фонд за превенция на престъпността – ИГА“

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Фондация ДА и консорциума от организации по проекта и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“